

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A kié a föld, azé az ország.

Magyarország közgazdasági és különösen állampolitikai beléleletében már rég idő óta sajtó és orvoslásra váró fájdalmas nyílt sebek vannak. Annyira jutottunk már, hogy emiatt az ország népén bizonyos nyugtalanság is mutatkozik; és mivel a gyógyítás módszere ismeretlen, az igazi orvosság tehát ma sincsen meg, a kívánt egészséges haladás helyett majdnem teljes stagnálás észlelhető hazánkban.

A kivándorlás nagy aránya — noha most legalább is egy időre szünetel — gondolkodóba ejthet minden igaz hazafit.

És e mellett a nagyarányú népkivándorlás mellett egyik baj váltja fel a másikat; olybá tűnik fel előttünk a haza ügye, mintha a nemzet maga-magával is meghasonlott volna. Sőt az a látszat kezd mutatkozni, mintha a nemzet fiainak egy részével örökös harcban óhajtana lenni; azok ellen és azok mellett folyik a harc, a kik között az elégedetlenség is, mind nagyobb. Minden téren annyira megváltoztak közgazdasági és állampolitikai viszonyaink, hogy a sorstól leginkább sújtottak a bekövetkezett drágaság következtében is ma sokkal nehezebben tudnak existálni, mint valaha.

Közgazdasági helyzetünk tehát a helyett, hogy megfelelő mértékben javult volna, folyton rosszabbodik, mert a nép szegényedése, különösen az egyik oldalon, kisemberek részén, élesen szembeötlő. A középbirtokos osztály helyzete sem irigylésreméltó; nem különösen a magyar gentryé, a kit minden oldalról támogatnak a „jóakaró” uszorások.

Csupán a bevándorolt új földesúr az egyedüli, a kinek a magyar föld busás jövedelmét biztosít, mert a bevándorolt igénye sohasem terjed túl jövedelmének egynegyed vagy legfeljebb fele részén.

És a midőn így alakulnak a mi gazdasági viszonyaink, parlamentáris életünk se egészséges többé.

A mióta a közjogi viták vezetik a törvényhozást és ennek rovására a közgazdasági érdekek, a tulajdonképpeni eltető erők háttérbe szorultak, azóta a magyar nemzetnek mind több az ellensége úgy a belföldön mint a külföldön. A nemzetiségek ugyanis mind jobban és könnyebben vérszemet kapnak, — mert sokszor széthúz, a helyett hogy összefogva a magyar, — akár van joguk hozzá, akár nincs és ezzel a cselekedetükkel lépten nyomon nehezítik is a mi helyzetünket. Így kerülhet a magyar faj még abba a dilemmába is, hogy esetleg a jobb idők bekövetkezéssel sem lesz képes majd a nemzetiségeket megfékezni. Különösen pedig akkor, ha ezeket most még nagyobb erőre engedjük jutni; mert hát mi a cél a nemzetiségeknek? Megbontani a magyar állam területi és politikai egységét, hogy azután, ha már elég

erőt nyerne, nyílt ellenségként legyen alkalmuk föllépni!

Ezen a téren mozog az a munka, a mely a hazafias politikai sajtót és minden józan politikust is oly sokszor foglalkoztatott. Czime: „A kié a föld, azé az ország”. Szerzője olyan élénken és hazafias szeretettel szól az ügyhöz, hogy munkájának minden részén kifejeződik — a haza főérdeke: a magyar nemzet boldogulása.

Munkájának főalapisméje az, hogy Magyarországon mindenekelőtt okos és cél tudatos állampolitikai, gazdasági és különösen viszonyainknak megfelelő magyar birtokpolitikát kell és pedig lehetőleg azonnal végrehajtani.

Szerző azt fejtegeti, hogy ha ezen a téren a szükséges és sokszor hangoztatott gazdasági reformok mielőbb megvalósulhatnak, azaz igazi magyar nemzeti politikát leszünk képesek inaugálni — alap és erő van hozzá, — akkor a nemzetiségi villongások is mintegy önmaguktól megszűnnek és fekélymódra mutatókó ama kinövések, a melyek a bevándorlók nyomán fakadtak, minden nagyobb orvoslás nélkül bizonyára könnyen el is enyésznek.

Erős magyar érzelmű parasztbirtokos osztályra, azaz a mostaninál anyagi és erkölcsi tekintetben jóval erősebb és életképesebb kisbirtokos-osztályra van szükség; erre fekteti szerző nagyon helyesen a főszó, ugyanakkor, a midőn megfontoltan követeli ugyan, csakhogy a parasztosztály érdekében, az intelli gens középbirtokos osztály helyzetének könnyítését, a még életere, de sokat gyengült középbirtokosok talpraállításával.

Szerző ugyanis csakis akkor remél teljesen egészséges irányú gazdasági birtokpolitikát, ha a birtokmegosztás a mostaninál megfelelőbb lesz. Különben pedig további pusztulástól fél.

Isten és a világ előtt tartozunk felelősséggel azért, hogy ennyire hagytuk jutni a mi édes hazánkat és ebből a konklúzió is az: vagy nem törődünk szent és nemzeti ügyünkkel és pusztulunk tovább is, vagy pedig azonnal összeszedjük minden erőnket és a legkisebb kunyhó emberét is — ha az a mi vértünk — felkaroljuk és mintegy újjá alakítjuk a mi hazánkat, azt a földet, a melyet őseink vérrrel áztattak.

Szemle.

Az osztrák véderő-bizottság ülésén szóba került többek között a tisztai fizetések és a legénységi zsold fölemelésének az ügye, s Beck leplezetlenül, szófacsarások nélkül, ellenben nagy meglepődéssel jelentette ki, hogy az alkudozások során nemzeti vívmányról szó se volt, a magyar kormánytagjai a legnagyobb előzékenységgel teljesi-

tették az osztrákok kívánságait, sőt ez az előzékenység minden eddigi lojalitást, tékozlást és nagylelkűséget messze fölülmutat. A magyar kormány ugyanis két millióval többet adott a legénységi illetményekre, mint amennyit az osztrák delegáció annak idején követelt. A kvótát is magasabbra emelték, mint a hogy az osztrák követelte. Igazán szerfölött adakozó kedvében van a „független” párt. Csakhogy az ország pénzéből, az adózók zsebéből! Beck báró még egy igen súlyos kijelentéssel kedveskedett a véderő bizottság tagjainak. A jövőre vonatkozóan se volt szó semmiféle engedményről vagy vívmányról. A miket pedig Kossuth Ferencz ügyesen burkolva sejtetni iparkodik pártja kilépett két tagjához intézett levelében.

Az osztrák államférfiak — s ezek közé kell sorolunk, — fájdalom, a közös minisztereket is — egy idő óta sajtószertű sportot űznek. Gyakorolják magukat a czéllövészetben. A cél mindig egy-egy nyilatkozata a magyar kormányférfiaknak s az osztrák czéllövők sportja abban áll, hogy mennél gyorsabban, mennél biztosabban lepuffantsák azokat.

Még nem felejtettük el Aerenthal báró külügyminiszternek lövészeti remekét az osztrák delegációban. A szegényletes ki egyezési kudarczért azzal akartak bennünket kárpótolni, a magyar államférfiak, hogy megcsinálták a magyar önállóságot s ki domborították kifelé gazdasági különválóságunkat. Aerenthal báró erre fogta a puskáját, czéiba vette a csillogó golyócskákat, a melyekkel kormányférfiaink itthon a tisztelt publikum szórakoztatására zsonglórkodtek s egykettőre lepuffantotta azokat. Hangosan hirdette, úgy hogy a külföld is meghallja, a gazdasági egység és a monarchia egészének dicséretét, mely épen a kiegyezés vívmánya.

Szakasztott ugyanilyen módon puffantotta le Beck báró minap a magyar kormány egy másik csillogó nyilatkozatát. Mikor Wekerle hazajött Bécsből s magával hozta a tisztai fizetésemelést és a legénységi zsold beállítását, tudta, hogy valamivel leplezni kell a csufos kudarczot, mert különben még a szelid tigrisek is morogni találnak.

Furfangos frázisokkal úgy formulázták ezt a játékot, hogy a jámborabb hívó a remény vastag sugarait pillantsa meg mögötte. Ugy adták be csalafintaságukat, mintha már volna is valami a dologban és sejtteni engedték, hogy a koronával már félig-meddig rendbe kezdenek jönni a nemzeti vívmányok dolgában. Azt hirdeti a legszélsőbb függetlenségi félhivatalos, hogy Kossuth és Apponyi nyilatkozatából kitűnik, hogy a nemzeti követelések terén már komoly megbeszélések és tárgyalások folytak, sőt ha tényekre

nem is hivatkoztak, már alapos reményeik vannak eredmények elérésére.

S ezt mesélik egy nappal azután, hogy Beck báró osztrák miniszterelnök a véderőbizottságban kereken meghazudtolta az engedményekről kolportált híreket. S tette oly formában, mely nem sokban különbözik a politikai arczulpástól.

Hát ez határozott impertinencia az osztrák minisztertől! Ha már becsaptak bennünket, legalább engedték volna meg, hogy vivmányuk tekintsük becsapásunkat.

A függetlenségi párt hivatalos lapja, a „Budapest“ azt írja f. hó 26-ik számában, hogy a Kossuth-névből hidat kell építeni a Lajthán át, mely tehát még jobban összekösse Magyarországot Ausztriával. Kossuth Lajos fordulj meg sírodban! Vagy ébredj és jer ostoroddal büntetni a szélhámosokat és árulókat! A te neved egygyé olvadt Magyarország függetlenségével. És most az a párt, melynek atyja voltál, mely a te neveddel lett nagygyá, ezt a szent nevet használja fel arra, hogy vele minnél szolgálatkészebbnek s alázatosabbnak kínálkozzék fel.

A függetlenségi párt hivatalos lapja f. hó 28-ik száma vezércikkében azt írja, hogy két veszedelmes faja van a politikusoknak. Az „ugratók“, a kik a függetlenségi pártot boszantják, hogy elárulta az elveit s a „siratók“, a kik az elárult elveket sajnálják. Téved a cikkíró. Ennél sokkal veszedelmesebb az a fajta, a melyik úgy szedi fel és rakja le a politikai meggyőződéseket, a hogy megrendelik, ahogy megfizetik, minden lelkifordulás és szégyenérzet nélkül.

„Tetszetős jelszók“ helyett a megvalósítás terére léptek. Ezt írja Kossuth Ferencz Gyula kilépett hazafinak. Tetszetős jelszók! Hallod ezt nemzet? Most már veszedelem nélkül megmondhatják neked, hogy a mit 30 éven át a jobbik politikának, nemzetibb gondolkozásnak néztél: az csak tetszetős jelszó volt, mondjuk magyarul: kortesfogás volt. S most mikor a nemzet bizalmából megvan a lehetőség, hogy a jelszókat tettekkel helyettesítsék, ijedezve menekülnek a felelősségtől.

A budapesti Lujza-utczában egy felvadt munkáscsoport vérengzést, gyilkosságot követett el. Feltétlenül megtorlásra, erélyes intézkedésre van szükség. De egy-egy ilyen esetenél gondolnak-e a vezetők arra, hogy az erőszak, a revolver, a terror, mely éveken át uralkodott s még most is uralg itt-ott az országban, hogyan született? Azon pelda nyomán született, a melylyel három év előtt az alkotmányos többséget lerombolták, a hogy az 1905. választásokat vezették, s a hogy a közélet érdemes és tisztas munkárait a közügyektől teljesen lelépni kényszerítették. A ki sikerhez akar jutni, az a pelda nyomán a terrorizmus, az erőszak eszközeivel dolgozik. Ez a szomorú valóság!

Politikai hírek.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, értesülésünk szerint már legközelebb a törvényhozás elé fogja terjeszteni a katolikus autonómia becikkelyezéséről szóló javaslatot. A néhány rövid szakaszából álló javaslat azt az elvi kijelentést iktatja törvénybe, hogy a többi keresztény felekezet példájára a katolikus egyház hívei is önkormányzati törvény-

hatósággal ruháztatnak föl és fölhatalmazást nyerne arra, hogy a katolikus autonómia szervező kongresszusán a szervezeti szabályzatot kidolgozassák és a kormány utján megerősítés végett a királyhoz felterjeszthetik. A katolikus kongresszust az ősz elején hívják össze. A tanácskozárok sulypontja az iskolügyek és az erre vonatkozó vagyontyűgyek rendezésére esik, mert a katolikus autonómia éppen ezekben az ügyekben óhajt nagyobb működési teret biztosítani a katolikusoknak. Joghatóság tekintetében azt hiszik, hogy az erdélyi katolikus státus jogkörét veszik mintául.

Ő méltósága társalog.

A népszerűség az a melegágy, mely bőven locsolva a legérdekesebb palántákkal, a népszerűség sajátos és különleges virágaival látja el az egyszerű polgári kerteket. Különösen nagy szárazság idején, például most, valóban nagy szükség van a bőséges locsolásra. Szomjuhoznak a lelkek, epekednek a szívek és száraz kortyokat nyelnek a torkok. Mit tesz ilyenkor a szárazságban sinylódó melegágy élelmes gazdája? Néz jobbra, néz balra és segítséget keres. Beáll impressariónak és igéri, hogy lehozza a napot, a holdat, a csillagokat a közönségnek, a mely pedig megelégedne egy egyszerű, kellemes, de kézzel fogható virágszállal. Am e helyett mit kap, a derék publikum? Igéretet és azt a titkos és alig hihető vallomást, hogy a ragyogó napot, az ezüst fényű holdat, a varázslatosan fénylő Venus csillagot a többi szerényebben pislogó társaival mind, mind az impressarió és ezuttal rendkívüli előadásban felléptetett kitűnő vendégművésze: ő méltósága közbenjárása folytán, kizárólag csakis „a népszerűséghez“ czimzett melegágy közönségének kényelmére és javára szerzte meg.

Az ámuló közönség csodálattal hallja, de némileg kétkedve vallja, ő méltósága után és utmutatása szerint, hogy „minden téren kétségtelen a haladás!“ E közben feltűnik a „Rák“ csillagzat, mely sok mindent megmagyaráz s így többek közt „a haladás“ jellegzetes processusát is. Ezen haladás iránt ő méltósága — saját bevallása szerint — bizalommal viseltetvén, a szárazságot enyhítő locsolás kezdetét vehette.

A locsolás sikerét igen várja a kiültetésre szánt „Kiegyezés“ című bazsarózsa, melyről ő méltósága azt rögtönözte, hogy: „okkal jobb és eredményeiben üdvösebb, mint a hogy rögtönösen megítélhető volt“. Persze, persze: rögtönösen csak obstruálni lehetett, mert ahhoz nem kell nagy ítélő tehetség. Kényelmes is volt, népszerűséget is lehetett szerezni. De most? Most a felemelt quótával fűszerezett kiegyezés is „kétségtelen haladás“, főleg ha a pléhből készült tulipánt nem feledjük feltűzni.

„Előbb azonban meg kell teremtenünk a magyar nemzeti bankot, amiről semmi körülmények között le nem mondhatunk!“ (általános éljenzés és taps!) Jelzi — ő méltósága jelzi — „hogy e tekintetben már legközelebből bizonyos megnyugtató intézkedések fognak történni! Ugy gondolja, hogy e tárgyban a vidéken is (Egyeden is) lesznek értekezletek, melyben az orsz. függetl. és 48-as párt kiváló képviselői fejtik ki álláspontjukat. „De édes Istenem! Minek az a sok be-

széd? Arany alap kell a bankhoz, tehát inkább hallgatni tessék. Így aztán lesz arany és lesz bank. A képviselő urak ne a vidéken beszéljenek, hanem Budapesten cselekedjenek. Különben pedig minket nem kell lelkesíteni, mert mi anélkül is azt kívánjuk: hogy csak frissen elő azzal a nemzeti bankkal! Erre már szívesen fuzionálunk!

Amde ő méltósága azt mondja: „a szövetségelt pártok egyesülésének ideje még nem érkezett el, bár niucs messze, mikor az mindnyájunknak feltétlenül erőt ad. Csakhogy nem a függetl. pártnak kell a többihez közeledni, mert hátrafelé nem mehetünk, hanem a többinek kell jönni a pártunkhoz egy közösen megállapított programmban“. Már most arra kérjük a „rögtönzött csevegés“ referensét, hogy segítsen ki okosodni. Ő méltósága előbb azt állítja, hogy „minden téren kétségtelen a haladás“. Tehát a koalíció minden pártja barátja a haladásnak s ami haladás (?) van, abban kétségtelenül együtt haladtak. Miféle „hátrafelé menés“ lehetne tehát „fuzió“ esetén, amikor már a „koalíció“ is úgy halad, hogy ő méltósága is határozottan bizalomteljesen követi a „koalíciót“ és mégis az ugyanazon elemek fuziójának — szerinte — még nem érkezett meg az ideje?!

„Ezek után — ő méltósága — kívánja és egyetlen óhajta az, hogy tartson össze szilárdan Nagyenyed város polgársága, becsüljék meg, szeressék egymást, mert csak kitaró egyetértéssel lehet a magyar nemzet jövőjét biztosítani.“ (Perczekig tartó éljenzés és taps!)

Bátrak vagyunk felkérni ő méltóságát, hogy szíveskedjék „fesztelen társalgási modorban“ folytatni „rögtönzött csevegését“ pl. a „nagyenyedi kaszinóban“ és alkalmat adni Nagyenyed város igazán független polgárságának is tapasztalni azt a nagy szeretetet, melyet ő méltósága „egyetlen óhajta“ képen szívében hord. Mert amíg nincs társadalmilag is fuzió, — addig a politikai fuzió bizony nem teremt „kitartó egyetértést.“

Fine finale: a száraz torkok öntözése nem maradt el. Folytatása biztos; de hogy mikor? az nem biztos. Ez okból tessék az ez iránti kívánságot „a kör fekete tábláján és különböző kerthelyiségekben haladéktalanul illetékes helyre juttatni.“ Ezt kívánja ugyanis a derék Farnos Dezsőke, a jeles inditványozó, egykor a — fájdalom — immár néhai jó Beksics Gusztáv törhetlen elvű kortese Sepsi-Szt.-Györgyön, most pedig szintén törhetlen elvű honfike.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Főtisztelendő Lakatos Ottó**, a t. minorita-rend magyarországi rendfőnöke, f. hó 30-án délután érkezett meg városunkba. A vasutnál tiszt. Rada György helybeli házfőnök vezetése alatt a r. kath. egyházközség tanácsa fogadta és üdvözölte a kitűnő rendfőnök urat.

— **Áldozó osztrótkón** a növények konfirmálása megható közvetlenséggel ünnepeletet meg a várbeli ref. templomban. Imát mondott Z a j z on János vallástanárnak, unnepi beszédet tartott J a n c s Ó Sándor lelkész, az első urvacsora lélekemelő és mély jelentőségű szertartását Szilágyi Farkas lelkész végezte.

— **Mozog a föld** Kecskeméten. Tulajdonképpen a Duna-Tisza közén végig érezhető volt az a földingás, melynek középpontja volt az alföldi hírs város. Folyó hó 28-án kezdődött két kis lökessel; 29-dikén azonban három lökés volt érezhető, melyek közül az utolsó 20 másodpercig tartott s oly erős volt, hogy kémények ledőltek, épületek megrepedtek a föld színe, mint a haragos tenger vize, hullámozott. Kecskemét városában óriási a rémület; aki csak teheti, menekül az istenítélet helyéről.

— **A dánosi vérengzés** ügyében f. hó 29-én hirdették ki az ítéletet. Rablás és gyilkosság miatt két cigányt életfogytig tartó fegyházra, hármat 15 évi fegyházra, egyet 10, egyet 8, egyet 6, egyet 4 évi fegyházra, hármat 1—1 évi börtönrre ítélték a gonoszágban való részvételük mértéke szerint. Az ítélet megokolása szerint három vádlottra halálbüntetést lehetett volna kimondani; de a tagadásban levő vádlottak közt nem volt kideríthető határozottan, hogy a rablógyilkosság büntetése elkövetésében ki milyen mértékben vett részt. Továbbá nem lehetetlen, hogy a gyilkosságot éppen azok követték el, a kiket életkoruk mentesít a halálbüntetés alól.

— **Czellővő-gyakorlatot** tartottak f. hó 28-án délután a Bethlen-kollégium nagyobb növendékei a Bükkös laposán levő katonai lövésziiben. Ez az alkalom tulajdonképpen vizsgálat-szamba ment, melyre hosszú gyakorlással készültek. A próbát Székelyhidly József százados vezette, ki a diákok ezen úgy a harcra való nevelés, mint testi fegyelmzés és hazfias sport tekintetében egyaránt kiváló trainingjét nagy türelemmel, szeretettel és lelkesedéssel intézte. A vizsgálat eredménye elismerést érdemel. Első volt Bauer VII. g. o., második Bogdány VIII. g. o., harmadik Váró VIII. g. o., negyedik Uray VIII. g. o., kik értékes emléktárgyakat kaptak. Az ünnepléses vizsgálatot Fogarasi Béla gimn. igazgató zárta be, ki elismerő és buzdító szavakat intézett az ifjusághoz. A vizsgálaton a városi közönség nagy számban jelent meg.

— **Szemere gróf.** Sz. Ödön professzor úr professzionátus lövész. Egyszer már megírta, hogy a tulipán Belgiából eredett, most pedig Szemere Miklóst, a derék sportmannt „nemes grófnak” s azután „Szemere grófnak” nevezi ki. A demokrata érületnek ez a nagy tájékozottságra valló nyilvánulása ugyan ismét egy sikerült b... lövést jelent, de hát az alapos lelkesültségnek ezt a kis botlást is meg kell bocsátani.

— **A polgári leányiskola** és kézimunka tanfolyam közvizsgálatának sorrendje az 1907—1908. iskolai év végén. Az „Önművelődési Egyesület” évszázó ünnepe május 31-én d. u. 4 órakor az iskola tornatermében. Vallásvizsgák mind a négy osztályban június 13-án d. e. 10—12 órakor. Tornavizsga mind a 4 osztályban jun. 14-én d. u. 5—6 órakor. Az I. osztály vizsgája jun. 16-án d. e. 8—11 órakor; a II. osztályé d. u. 3—6 órakor, a III. osztályé jun. 17-én d. e. 8—11 órakor, a IV. osztályé d. u. 3—6 órakor. Magánvizsga mind a 4 osztályban jun. 14-én és 15-én. Június 21-én d. e. 11 órakor a tanév ünnepléses bezárása és a jutalmak kiosztása az iskola tornatermében.

— **Műsor** a nagyenyedi állami polgári leányiskola Önművelődési Egyesületének 1908. május hó 31-én d. u. 4 órakor az iskola tornatermében tartandó évszázó ünneplésére. 1. Az ünneplést megnyitja Toronyi Margit ifjusági elnök. 1. Az egyesület évi működéséről jelentést tesz Kerekes Lenke egyetesi jegyző. 3. Mi füstölög, karének. 4. Munkácsi Mihály, irta és felolvassa Sombory Sarolta IV. o. t. 5. Március, irta Tomori Jenő, szavalja Báthory Irma III. o. t. 6. Alföldi tavasz, karének. 7. Arany Jánosról dolgozatot irta és felolvassa Láng Berta IV. o. t. 8. Kicsi fülemile, karének. 9. A fülemile, irta Arany János, szavalja Sechler Berta iparisk. növendék. 10. Kähler Béla: Puszták fia, hegedűn játsza Csegezy Piroška, zongorán kíséri Ince Klára iparisk. növendékek. 11. Az ezüst fátyol legendája, irta Várady Antal, szavalja Jakab Jolán iparisk. növ. 12. Hufidál karének. 13. Monolog, előadja Fekete Erzsébet iparisk. növ. 14. Kuruczdalok, karének.

— **Ösztöndíj pályázat.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumának VIII. osztályát végzett ifjak, illetve szülők figyelmét felhívom arra, hogy a Bethlen-kollégiumnál a néhai boldogemlékeztető Sárpataki János és Zsigmond által alapított orvosi ösztöndíj a folyó iskolaév végével megüresedett. E stipendium elnyerésére és élvezetére vonatkozólag az alapítólevél a következőleg rendelkezik: „A Bethlen-Kollégium, mint általános örökös Ötszáz ausztriai forintokat adjon ki évenként egy nagyenyedi, vagy Alsó-főhermegyei születésű magyar ifjunak, ki az iskolai Előjáróság által alkalmasabbnak ítéltetik a végre, hogy azon stipendiummal segítse fel magát medicinae doktorságra, s ezt használja öt évekig; minden évben bizonyítványt küldvén magaviseletéről az enyedi Kollégium Előjáróságának, mikor megadván a rigorozumot még egy évet fordítson a baba és chirurgiae doktorság kitanulására, s midőn ezt is elvégezte úgy térjen vissza hazájába, itthon még egy évig használván azon stipendiumot.” Felkérem tehát azokat, kik e stipendiumot elnyerni óhajtják, hogy a Kollégium mélt. Előjáróságához czimzett folyamodványukat, mely mellé melléklendő keresztlevelelük és érettségi bizonyítványuk, folyó évi június hó 30-ig alulírottához nyújtsák be. Nagyenyed, 1908. május 27. Bartha Zsigmond rektor-professzor.

— **Az elemi iskolás növendékek** tegnap délután tanítóik vezetése alatt jól sikerült kirándulást tettek a Bükkös laposára.

— **A Maros áldozatai.** Szabó András marosgezei lakos e napokban a Marosból vizet akart inni. Miközben a víz fölé hajolt, elvesztette egyensúlyát és beesett a Marosba. Ott lelte halálát. — Marosujváron fürdőközből belefutott a Marosba vasárnap délután egy Szezak Hilárius nevű veres-martini suhancz. Hirtelen víz alá merült és bár többen siettek segítségére, nyomtalanul eltűnt.

— **Az állatkinzás megtorlása.** Az újvári főszolgabírói hivatal egy előfordult esetben igen helyesen rendkívül szigorúan büntette az állatkinzást. Egy újvári fuvaros szekérét tulterhelte és mikor ennek következtében a szekér elakadt, a fuvaros megbotrántoztatott módon kintozta és bántalmazta a szekér elé fogott állatokat. Egy szemlélő az esetet feljelentette a szolgabírónál, mely ez ügyben nem régen hozta meg az ítéletet. A fuvarost 2 napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Felülfizetések.** Folyó hó 23-án a Bethlen-kollégium tornacsarnokában a kirándulási alap javára rendezett multság alkalmából felülfizetek: br. Bánffy Kázmír 6 koronát. Borbély Gyula 1 kor. Földes Ede 1 kor. Gálffy János 2 kor. Göllner Árpád

5 kor. Király Miklós (Zalathna) 2 kor. Kovács Józsefné 10 kor. Szöllősy Ferencz 1 kor. Zeyk Dániel 10 koronát. Az adakozóknak ez uton fejezi ki hálás köszönetét a kollégium tanárkara.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapestén, VIII., Főherczeg Sándor-utca 30 szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékeit árban elegánsan butorozott szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigoruan családi otthon. 1—

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Sz. 2570—1908. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt Mendel Manó gyulafehérvári lakos végrehajtatónak, özv. Stán Tódorné, Ruszán Flóra kistaludi lakos végrehajtást szenvedő ellen 2655 kor. 90 fill. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében a vajasdi 232 sz. tkjvben A + 1 r. sz. 749 hr. sz. fekvőből végrehajtást szenvedőt illető felerész jutalékára 37 kor. 50 fill., a 3 r. sz. 1167 hr. sz. fekvőnek ugyanőt illető felerész jutalékára 131 kor., 5 r. sz. 1275 hr. sz. ugyanőt illető felerész jutalékára, de a C/1 alatt özv. Heroza Ilia javára bekebelezett haszonélvezetijog fentartásával 211 kor., 7 r. sz. 1446, 1450/2 és 1451 hr. sz. fekvőkből ugyanőt illető felerészére 1867 kor. 50 fill., végre a 6 r. sz. alatt bevezetett közlegelőből járó 15/1209 részből végrehajtást illető felerész jutalékára 543 korona, összesen 2790 korona becsárban az árverést elrendelte és a fennebb megjelölt ingatlanok az 1908. július hó 23-ik napján délután 2 órakor Vajasad községben a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1908. évi Április 20-án.

Weiner,
kir. bíró.

112 1—1

144—908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A halálozás folytán üresedésbe jött maros-csügedi **körjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

A körhöz, melynek székhelye Maros-Csüged, még Drombár, Limba és Sós-patak községek tartoznak.

Javadalom: 1600 korona törzsfizetés s a szabályrendeletekben megállapított illetmények és munkadíjak.

Szabályszerűen felszerelt pályázati kéresek hozzám — folyó évi június 29-ig nyújtandók be.

A választást Maros-Csügeden a jelenlegi jegyzői irodában **folyó évi június hó 30-án** d. e. 10 órakor tartom meg.

Főszolgabírótól.

Alvincz, 1908. május 26-án.

Pongrácz,
főszolgabíró.

180 1—1

Peronoszpóra-fecskendők

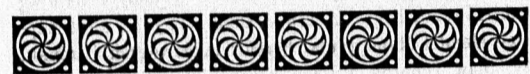
és azok alkatrészei készen kaphatók
Paulini Rezső rézművesnél
Nagyenyeden,
Szentkirály-utca 14. szám alatt.

A fecskendőket saját rendszere szerint készíti s kiváló előnyük az, hogy a kezelése az összes fecskendőknel könnyebb, gyorsabb, biztosabb és ezek által nagy anyagmegtakarítás érhető el.

Átalakításokat és javításokat elvállal.

Fecskendőket használatra is kikölcsonöz.

Ajánlja továbbá elismert jóhírű és kitűnő minőségű **seprő-, törköly- és szilvapálínkáit.**
112 1-3

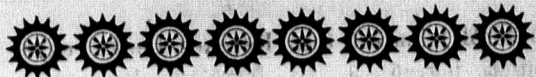
Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **üzletemből Csávásy Gyula kilepett.**

Az üzletet tovább folytatom

és kérve további b. pártfogásukat, vagyok tisztelettel

116 1-1

Fenichel Mór.

HA eladni vagy olyat venni
Földjét szándékozik, úgy fo. duljon
Birtokát teljes bizalommal hozzánk
Üzletét „Allgemeine Verkehrszeitung“
Gyárát (Österr. Geschäts und Realitäten
Malmát Verkehrs-Halle)
WIEN, IX./4. ALTHANGASSE 17.

Óriási vevőforgalom az egész osztr.-magyar monarchiából. Az eladók nem fizetnek közvetítési díjat. Gyors üzletlebonyolítás.

A vállalat egy tagja itt időzik. ha érdekében van, úgy kérje azonnal költségnélküli látogatását a fenti címtől. 115 1-1

A legjobb és a legjobban értesült magyar ujság

az „EGYETÉRTÉS“

A társadalom minden körében egyformán kedvelik. A magyar családok hírlapja.

Előfizetési ára: egy óra 2 40 K.

Főszerkesztő:
Dr. Pap Zoltán.

Szépirodalmi főmunkatárs:
Eötvös Károly

Kérjen mutatványszámot.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

Szabadalmazott KULCSCSAL.

Minden jobb üzletben kapható,
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

40 13-50

Két világos, tágas szoba,
bútor nélkül kerestetik, lehetőleg a fegyintézet közelében.

Értekezhetni a fegyintézeti kapusnál.

102 1-1

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:

Garvens-szivattyut

Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sósborszesz az

ERŐ SÓSBORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 80 fillér.
Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS vegyszert és kozmetikai laboratórium.
GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcskonzervek, izek, szörpök, gomba-, hús- és fűszerek konzervet, nemes borvicakát, legkiválóbb minőségben szállít - előkelőbb fűszerek közvetítésével is a

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Szepesmegye) - Kérjen árjegyzéket!

BÉLHURUT

(hasmenés) gőmögőcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle fekete áfonyagyógygyógy, kapható gyógyszerészeknél, 5 üveget 8 K-ért bérmentve szállít

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárakban.
Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.

PLATSCHEK VILMOS

elismert legolcsóbb, legszilárdabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI

fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓDZI-ÚT 30.
készülnek csak elsőrendű művészi kivitelben fényképnagyítások, aquarell- és olajfestmények. Másolások selyemre, bársonyra, fára, elefántcsontra stb. Bross, függelék, tü stb., apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

Doboz 2 kor.
Postal szállítás: FEHER GALAMB-gyógyszertár
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógyszerárakban és drogeriákban.

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta fegyget a lakásban ép úgy, mint mindennemű hernyót, vért és levétetűt és egyéb kárt- és veteményben kártékony állatkákat és azok petéit azonnal megöli.
Legmegbízhatóbb védőszer szőlő és darás ellen.
Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt.

Veszerképviselő Magyarországon részére:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Dámjanich-u. 36. - Telefon 21-51.

BOGDÁNY

szerencséje páratlan!

Vásároljunk osztály sorsjegyet csakis

BOGDÁNY S.

fővárosi sorsjegyjroda r.-t.-nál
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA

3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K 1 20

Dr. KOVÁCS gyógytára Budapest, Gyár-utca 17.

„Tolltűt-fittok” ingyen.

Ha fáj a feje azonnal

Beretvás - MIGRAIN-pesztillát, mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet. Minden gyógyszerárakban és drogeriákban kapható.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. Beretvás TAMÁS KISPEST, Rákóczi-utca 2.

Ingyen postal szállítás 5 doboz rendelésnél.

PÁRIS SZÁLODA

Szálloda: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szoba 2-30 K-ig faljobb. Kiszolgálás a villanyvilágítással együtt. Fürdő, mosás, kávéház, étterem. Villamos vasút megállóhely az összes pályaudvaroktól közeli társ.

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

hemoptiai rendelő-intézet
1444 betegkezelésben szenvedők számára
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szőrmék és ruhák tisztítását és az egész világon el vannak terjedve.
Első és legnagyobb
molykár ellen védő részv. társ.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

Sz. 5180—1908.
alisp.**Pályázati hirdetés.**

Nagyenyed rendezett tanácsu városánál a városi **adótisztai állás** elhalálozás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmazás áll évi 1500 korona azaz Egyezeröttszáz korona fizetésből, évi 420 korona azaz Négyszázhusz korona lakpénzből, 1200 azaz Egyezerkettőszáz négyszögöl földhaszonélvezetből, évente 12 azaz Tizenkettő ürméter tűzifa járandóságból.

Megkivántatik az adóhivatali vizsga letétele. Ezen vizsga letétele mellett előnyben részesül az, aki más városnál hasonló minőségben már elismert szak-képzettséggel szolgált, vagy aki állami számviteli vizsgát tett.

Felhívom, mindazokat a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a fentebb megkivánt képzettségüket, eddigi szolgálataikat, családi állapotukat feltüntetve okmányokkal és születési anyakönyvi kivonatokkal felszerelt folyamódványukat **folyó évi június hó 28-ig** Nagyenyed város polgármesteri hivatalához nyújtsák be.

Nagyenyed, 1908. május hó 20-án.

Br. Bánffy Kázmír,
alispán.

111 1—2

Marosujvári Takarékpénztár r. t.**Alírási felhívás.**

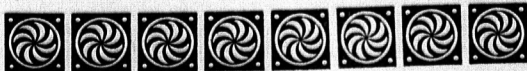
A marosujvári takarékpénztár évről évre növekvő üzleti forgalma következtében alaptőkéjét 100,000 koronáról 200,000 koronára emeli az 1908. év május hó 17-én tartott közgyűlés határozata alapján a következő feltételek mellett: A régi részvényesek jogosítvák minden 2 részvényük után 1 újat jegyezni 105 arfolyamon, új részvényesek 110 arfolyamon. Alírási határidő 1908. július hó 1-je.

Az alírási iv betérjésekör köteles alíró a névértéken felüli felpénzt 5, illetőleg 10 koronát és a 100 korona névérték 10%-át, 10 koronát, október 1-én 20 koronát és december 1-én 20 koronát befizetni. Jogában áll azonban az alíróknak előbb is többet, sőt az egész névértéket is befizetni. A befizetett részletek után 1908. évre 5% betétkamat fizettetik naptól napig számítva. 1909. év január hó 1-től kezdve pedig a régi részvényekkel egyenlő osztalék a befizetett névérték után számítva.

99 14—12

Az igazgatóság.

Jegyzet. Aki a zárás határidő alatt be nem fizeti a részvények árát — elveszti a felpénzt és időközben befizetett összegét. Mindkettő a tartalékalapot gyar.ítja.

**Beocsini Cementgyár Unio R. T.
portland és román cementjénél**

szavatol, mintegy 50%-al magasabb huzási és nyomási szilárdságért, mint a Magyar Mérnök és Építészegylet szabványai előírják, továbbá román cementjénél 650 gr., portland cementjénél 1050 gr. literenkénti legmagasabb fahulladék, mely szerint nagyobb szilárdságuk és több homok felvevő képességük következtében a beocsini cementek használata 10—30% megtakarítást eredményez. 107 2—6

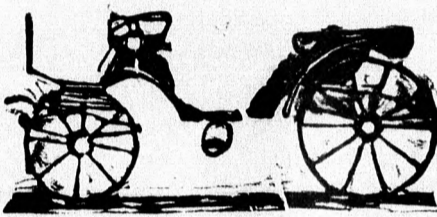
Építészek és építetőknek

beocsini portland és román cementet,

szőlőpermetezésre elsőrendű **rézgáliczot**, szőlő klorózis gyógyítására **vasgáliczot**, **kötöző raffiát**, aratás, eséplés idejére **köszenet**, **gépolajt**, **gabnászakot** legjobb minőségben előnyös áron ajánl, előjegyzéseket bármely állomásra szállítandó

cementre és köszönre
elfogad**Winkler János Nagyenyeden.****Gergely János**kocsifényező, kárpitos, fa- és vasbutor-fényező
NAGYENYED.

Tövis-utca 30.

Tövis-utca 30.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat u. m. **kerekes, kovács, nyerges** és **fényező** munkákat a legjutányosabb áron és a legpontosabb kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását a magyar ipar érdekében kéri

kiváló tisztelettel

Gergely János.

Tövis-utca 30.

97 7—10

Hajdu Albert
kályhakészítő, Nagyenyed.

Raktár: Főtér.

Műhely és lakás Felszeg-utca 7.

Szíves tudomására hozom a helyi és vidéki közönségnek, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **kályharktárt** nyitottam.

Raktáron tartom a saját készítésű, valamint idegen de hazai gyártmányú igen szép kályháimat, melyeket a n. é. közönség bármikor megtekinthet. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat pontos kiszolgálás mellett és jutányos áron.

Vidéki munkákat a lehető legolcsóbb áron vállalok.

A mélyen tisztelt vevőközönség b. pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

101 4—52

Hajdu Albert.

NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE

150 44—52

GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE**Gőzfürdő.****Fürdőidő:**

Férfiaknak: szerda, szombat és vasárnap reggel 6 órától délután 2-ig, csütörtökön reggel 6-tól d. u. 6-ig.

Nőknek: kedden és pénteken reggel 6 órától esti 6 óráig.

Árak:

Felnőtteknek . . . 1.20 kor.
Tanulóknak . . . 1.— kor.
Szülővel fürdő 12 éven aluli gyermekek után fejenként 50 fillér fizetendő.

Kádfürdő.**Fürdőidő:**

Az év mindenik szakában, a hét minden napján (hétfő kivételével) nők és férfiak reggeli 6 órától esti 6 óráig fürdhetnek.

Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
számu kádakban						
Felnőtteknek	1.20 k.	2.—				
Tanulóknak	1.— k.	K.				
Szülőjükkel együtt fürdő gyermekek	à 50 f.					

*) Ezen díjért a szülőn kívül még három (12 évesnél kisebb) gyermek is fürdhetik.

Kő (medencze) fürdő**Fürdőidő:**

Férfiaknak: szerda, szombat, vasárnap reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön délután 2 órától esti 6 óráig.

Nőknek: Kedd s péntek reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön reggel 6 órától délután 2 óráig.

Árak:

Mindenkinek, mindennap 25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükör- és hűtő-medenczék; fényes berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyezett porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű ütő- és permetező-zuhanyok. A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

Gőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.

Márer és Weiszberger
fakereskedők
NAGYENYED és TÖVIS.

Van szerencsénk a helybeli és vidéki nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

NAGYENYEDEN

őzv. Garda Józsefné-féle telken a Szentkirály-utcában, közel a vasuti állomáshoz egy új

épületfa-kereskedést
nyitottunk.

Raktáron tartunk a legnagyobb választékban épületfa, deszka, lécz, stukator-nádat és dupla átfedő francia fedélcserépet, melyből csak 15 drb szükségeltetik egy □ méterbe.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük kiváló tisztelettel

Márer és Weiszberger

56 20-24

fakereskedők.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan aczélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetaszókat kicserélek, vagy kivánság szerint átalakítok

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók Becses pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye

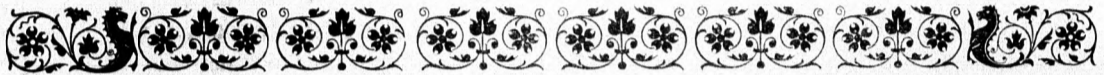
44-104

FISCHER és TÁRSAI
faiskolák és szőlőoltvány telepek 391 43-104

Nagyenyed
nemcsak kifogástalan
facsemetéket
hanem legjobb minőségű fajtisztá

szőlőoltványokat
is szállítanak. Árjegyzék kívánatra bérmentve.
Talajvegyelemzéseket ingyen eszközölnek.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.
Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.

Állandó betétet 5% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll
hétköznapi
d. e. 9-12-ig,
d. u. 3-4-ig.

Uzletfeleink
részére telefon
bevezetve
14. szám alatt.

Kitűnő minőségű és legnagyobb szilárdságú

Portland- és Román-Cement

nagyban és kicsinyben olcsó áron kapható:

Klemm Pálnál Nagyenyed Szentkirály-utca 128. sz.